

Dosarul nr. 3ra-649/23
2-19077981-01-3ra-20062023

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – L. Holevețcaia
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – G. Mîra, D. Băbălău, I. Dutca

ÎNCHEIERE

13 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Viorel Cociug,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Viorel Cociug împotriva Autorității Naționale de Integritate
privind anularea actului administrativ individual defavorabil,
împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 20 decembrie 2018, Viorel Cociug a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Autorității Naționale de Integritate, prin care a solicitat anularea actului
de constatare nr. 32/04 din 05.12.2018, emis de Autoritatea Națională de
Integritate.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că prin încheierea Curții de Apel
Chișinău din 13 mai 2016 a fost admisă spre examinare cererea introductivă
depusă de SRL „Tinexim” privind constatarea și declararea insolvenței față de
ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca”. În calitate de măsuri de
asigurare, instanța de judecată a dispus numirea lui Chicu Dumitru în calitate de
administrator provizoriu și a obligat conducerea debitorului de a coordona cu
acesta toate deciziile privind gestionarea patrimoniului ÎS „Stațiunea Tehnologico-
Experimentală Maximovca”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 11 iulie 2016, s-a intentat
procedura de insolvență față de debitorul ÎS „Stațiunea Tehnologico-
Experimentală Maximovca”, fiind suspendată activitatea organelor de conducere.
S-a numit în calitate de administrator al insolvenței, administratorul autorizat
Chicu Dumitru, fiind ridicat dreptul de administrare al debitorului și s-a obligat
administratorul insolvenței de a prelua în gestiune de la debitor și fondatorii
debitorului toate activele necesare desfășurării procesului de insolvență.

La data de 23 septembrie 2016, ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală
Maximovca”, reprezentată de Cociug Viorel și Chicu Dumitru, a semnat cu SRL

„Agrofloris Nord”, contractul de vânzare-cumpărare a 400 000 kg grâu furajer, la preț total de 980 000 lei, contractul respectiv fiind aprobat de Comitetul Creditorilor ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca”, fapt confirmat prin procesul-verbal nr.3 din 05.10.2016.

Fiind sesizată despre o potențială încălcare a regimului juridic al conflictului de interese de către Cociug Viorel, Autoritatea Națională de Integritate a constatat că, la data semnării contractului menționat, ultimul se afla în raporturi de muncă cu SRL „Agrofloris Nord”, activând în calitate de manager pe achiziții și astfel a admis încălcarea regimului juridic al conflictului de interese.

În rezultat, ANI a emis actul de constatare nr.32/04 din 05.12.2018, prin care a constatat încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, exprimată prin nedeclararea și nesoluționarea, în termenul și modul stabilit de art.12 alin.(4)-(5) și art. 14 alin.(3)-(4) din Legea nr.133/2016 a conflictului de interese real în care s-a aflat la data de 23.09.2016, fiind în exercițiul funcției și având interes personal generat de relația cu persoana juridică „Agrofloris Nord” SRL, în cadrul căreia își exercita concomitent activitatea de manager pe achiziții și care a influențat exercitarea imparțială și obiectivă a funcției de director interimar al ÎS „STE Maximovca”, fiindu-i aplicată lui Cociug Viorel interdicția de ocupare a funcției publice sau a funcției de demnitate publică pe o perioadă de 3 ani, în condițiile prevăzute la art.23 alin.(6)-(8) din Legea 133/2016. 8.

Reclamantul consideră că actul de constatare este ilegal în fond, fiind emis contrar legii și urmează a fi revocat în tot, ținând cont de următoarele considerente.

A menționat prevederile art.36 alin.(1) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art.26 lit. a) din Legea nr.793/2000 cu privire la contenciosul administrativ, art.1 alin.(1) din Legea nr.133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale, considerând important de a fi elucidat, dacă în virtutea normelor menționate supra, Cociug Viorel, la data de 23.09.2016, se afla în exercitarea unei funcții publice în cadrul ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca”.

Cu referire la prevederile art.2 din Legea 149/2012 cu privire la insolvabilitate, indică că, administratorul insolvabilității este persoana desemnată în condițiile prezentei legi pentru supravegherea și/sau administrarea debitorului în perioada de observație, în procesul de insolvabilitate și/sau pe durata restructurării în conformitate cu competențele stabilite de prezenta lege.

A invocat că, conducător al ÎS „STE Maximovca”, începând cu 11 iulie 2016, era desemnat Chicu Dumitru, ultimul fiind unica persoana abilitată cu conducerea și administrarea debitorului, or, la 11 iulie 2016, Cociug Viorel a fost suspendat din funcția de director interimar al întreprinderii respective.

Consideră că este improprie și inacceptabilă la caz constatarea inspectorului de integritate, precum că, Cociug Viorel exercita funcția de conducător la 23.09.2016. Aceleași efecte sunt prescrise și de art.75 alin.(1) lit. a) din Legea nr.149/2012, care statuează că, din momentul intentării procesului de insolvabilitate, activitatea organelor de conducere se suspendă.

Conform încheierii Curții de Apel din 04 iulie 2016, Cociug Viorel a fost obligat să transmită și a transmis administratorului autorizat Chicu Dumitru ștampila ÎS „STE Maximovca”.

Conform prevederilor art.88 alin.(4) din Legea insolvenței, după ridicarea dreptului de administrare, debitorul este reprezentat de administratorul insolvenței/lichidator, care îi conduce și activitatea comercială, iar mandatul reprezentantului debitorului va fi redus la reprezentarea intereselor acționarilor/asociaților.

Având în vedere suspendarea activității organelor de conducere, dar și ridicarea dreptului de administrare a debitorului, semnătura aplicată de Cociug Viorel pe contractul semnat cu „Agrofloris Nord” SRL nu este decisivă și nu are valoare juridică, deci nu putea constitui consimțământul valabil exprimat în interesele și din numele ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca”, or, activitatea comercială a întreprinderii de stat era coordonată de către administratorul insolvenței, Chicu Dumitru.

Inspectorul de integritate, în mod eronat a stabilit în actul de constatare că, la data semnării contractului din 23.09.2016, în conformitate cu prevederile art.8 din Legea nr.146/1994 cu privire la întreprinderea de stat, în atribuțiile sale, intra conducerea și asigurarea funcționării eficiente a activității societății și respectarea principiului transparenței procedurilor de achiziție, or, la data semnării contractului, activitatea reclamantului era suspendată, iar societatea era condusă de către administratorul insolvenței.

A susținut că nu era obligat să declare și nici să soluționeze conflictul de interese, cu atât mai mult că, acest contract a fost aprobat de Comitetul Creditorilor, atât din punct de vedere a prețului, cât și a identității agentului economic.

Consideră că, sânt pertinente și prevederile art.12 alin.(3) din Legea 133/2016, menționate de către inspectorul de integritate în actul de constatare, în conformitate cu care, pentru constatarea conflictului de interese, este necesară prezența obligatorie a următoarelor elemente constitutive: a) deținerea calității de subiect al declarării; b) aflarea în exercițiul funcției; c) existența sau apariția situației respective și prezența interesului personal care influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a funcției.

La data de 23.09.2016, nu era subiect al declarării și nu se afla în exercițiul funcției publice, fiind suspendat din funcție printr-o hotărâre judecătorească, efectul căreia, în virtutea art.123 alin.(1) CPC, nu mai poate fi readus în discuție.

A reiterat că inspectorul de integritate, la întocmirea actului de constatare, nu a demonstrat existența interesului personal care ar fi putut influența exercitarea imparțială a obligațiilor de către Cociug Viorel, acesta limitându-se doar la mențiunea că, grâul putea fi vândut și mai scump (2,45 lei), or, o asemenea mențiune a fost făcută la comitetul creditorilor de către administratorul insolvenței, la acțiune fiind anexate 2 contracte de vânzare-cumpărare a grâului, încheiate de ÎS „STE Maximovca” și SRL „Biz Agro”, unde prețul grâului stabilit și acceptat este de 2,30 lei.

Prin urmare, prețul de 2,40 lei/kg, obținut de la SRL „Agrofloris Nord” este mai avantajos decât în cazul altor contracte de vânzare-cumpărare, ne fiind clar la caz cum inspectorul de integritate a constatat și probat interesul personal și material al lui Cociug Viorel, manifestat la semnarea contractului din 23.09.2016.

A menționat că nu era fondator, asociat sau membru al organelor de conducere a SRL „Agrofloris Nord”, iar pentru încheierea tranzacției discutate, nu

a fost remunerat în nici un fel, și drept consecință, până la proba contrară, acesta urmează să beneficieze de prezumția nevinovăției, mai ales că, acuzațiile neputând fi întemeiate pe presupunerile inspectorului de integritate, care de fapt a mimat efectuarea controlului, fără să elucideze toate circumstanțele cauzei.

Prin hotărârea din 10 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Viorel Cociug împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, ca fiind neîntemeiată.

La 08 octombrie 2021, avocatul Eduard Melnic, în interesele lui Viorel Cociug, a depus apel nemotivat, iar la data de 09 februarie 2022 a depus apelul motivat, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Viorel Cociug împotriva hotărârii din 10 septembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că soluția emisă pe marginea prezentei cauze privind netemeinicia pretențiilor reclamantului Cociug Viorel este una justă și întemeiată, Actul de constatare al Autorității Naționale de Integritate a RM nr.32/04 din 05.12.2018, întocmit în privința lui Cociug Viorel fiind emis în corespundere cu prevederile legii, ne fiind stabilite careva temeieri legale pentru anularea acestuia, constatându-se cu certitudine încălcarea regimului juridic de către Cociug Viorel, exprimată prin nedeclararea și nesoluționarea în termenul și modul stabilit de lege a conflictului de interese în care s-a aflat.

Cu referire la suportul probator administrat la dosar, Colegiul instanței de apel a menționat că, Cociug Viorel nu a respectat rigorile impuse de art.14 alin. (1), (2), (4) din Legea 133/17.06.2016 și nu a sesizat organul ierarhic superior privind declararea și soluționarea conflictului de interese real în care se afla, până la momentul semnării contractului de vânzare-cumpărare nr.22/34 din 23.09.2016 între ÎS STE „Maximovca” și SRL ”Agrofloris-Nord”.

Reieșind din conținutul actelor cauzei, nu se atestă că, Cociug Viorel s-ar fi adresat Autorității Naționale de Integritate în vederea soluționării conflictului de interese reale în care s-a aflat.

La 04 aprilie 2022, Cociug Viorel a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 05 iulie 2023 a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanța de apel nu a motivat soluția adoptată prin prisma argumentelor invocate de către apelant în cererea de apel, fapt, care a generat încălcarea dreptului reclamantului la un proces echitabil.

A susținut că potrivit celor invocate în cererea de apel, fapt, constatat în cadrul dezbaterilor judiciare în instanța de fond, reprezentantul intimatului a susținut că constatarea interesului personal pe care la avut Viorel Cociug la semnarea actului juridic din 23 septembrie 2016 nu este necesar, fiind suficient doar semnarea contractului de vânzare - cumpărare nr. 22/34 din 23 septembrie 2016. În continuare, reprezentantul pârâtului a declarat că inspectorul de integritate nu are scopul și obligația de a dovedi împrejurările respective.

A menționat că în acest context, instanța de apel a ezitat să ofere o apreciere argumentului respectiv invocat în cererea de apel, or, soluția inspectorului de integritate referitoare la constatarea încălcării regimului juridic al conflictelor de interese real de către Cociug Viorel, comisă în circumstanțele expuse, este una eronată, deoarece nu se încadrează în prevederile art. 2, 12 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, care reglementează categoriile conflictelor de interese și modul de declarare a acestora, și anume, subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

Această stare de fapt confirmă pretențiile reclamantului referitor la lipsa unui conflict de interese și reprezintă o contradicție cu concluziile din actul administrativ contestat, potrivit căruia, inspectorul de integritate indică asupra elementelor constitutive ale conflictului de interese, menționând prezența interesului personal rezultat din relațiile cu persoana juridică Agrofloris - Nord SRL.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă, către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei a fost pronunțat la data de 28 martie 2023. Copia dispozitivului deciziei a fost notificată recurentului electronic la 01 aprilie 2023 (vol. II, f.d.59).

Cererea de recurs nemotivată a fost depusă la 04 aprilie 2023.

Copia deciziei motivate a fost notificată lui Cociug Viorel la 07 iunie 2023 (vol. II, f.d.60). Iar cererea de recurs motivată a fost prezentată la 05 iulie 2023.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la depunerea recursului împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, Cociug Viorel a respectat termenele prevăzute la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Cociug Viorel, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230].

Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helters c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Cociug Viorel.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Cociug Viorel, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Stela Procopciuc

judecătorii

Diana Stănilă

Ion Malanciuc